

Нова изложба у Галерији „Надежда Петровић“

Виђења рата у делима уметника

У присуству великог броја културних и јавних радника, учесника Дисовог пролећа, у недељу, 16. маја, у Уметничкој галерији „Надежда Петровић“ отворена је изложба под називом „Народноослободилачка борба у делима ликовних уметника Југославије“.

Том приликом, говорили су Стево Секованић, управник Галерије, Иван Цветко, академски сликар, управник Галерије Дома ЈНА у Београду, у чијој се колекцији налазе изложена дела, и др Мiodраг Коларић, директор Народног музеја у Београду.

Отварајући изложбу, Коларић се посебно осврнуо на смисао културне акције у нашем крају и граду:

— Позивам више пута у Чачак на разне манифестације из области културе и уметности, односно бих са собом, поред изузетно пријатних утисака о људима и догађајима, и једно питање које ми се упорно нахетало: откуда у овом граду, који треба да се по усталијеним мерилама наше социјалне географије рачуна у провинцију, — откуда у овом нашем граду толико смисла и стварне љубави за сва она многоbroјна друштвена кретања — и хуманистичка, и уметничка, и литерарна — све оно, дакле, што се мора мало пре поменутим мерилама везати за појам провинције. — рекао је, на почетку свог излагања, доктор Коларић.

— Вероватно сте читали, и чули, — наставио је — да је данас у нашим културним збивањима веома популаран израз деметрополизација; појава која може да буде исто толико штетна колико и корисна, исто толико израз неспоразума колико и напретка, и када сам се јачко и коначно уверио да несумњиво постоји један користан и напредан облик ове појаве, постао ми је јасан и карактер свега онога што се догађа у Чачку. Постало ми је јасно да се овде, у нашем лепом граду, већ одавно одвија тај процес метрополизације, али на једино могућ исправан и целисходан начин: не супротстављањем већ постојећем стању овог нашег друштвеног феномена, већ напорима да се тај процес докрајчи сопственим снагама, из сопствених извора. А такве снаге и таквих извора има на претек у овим нашим крајевима: у културном наслеђу, у великој и ничим не окањаној прошлости, у љубави према свему што је добро и напредно, у чврстом и одлучном карактеру људи, у оним легендарним личностима које су стварале и које још увек стварају нашу историју и наше трајање, почев од јуна ка са Ђубића, па преко Јавора, Цера и Колубаре до имена као што су Ратко Митровић, Милица Вучетић, Радован Грковић, Десимир Јовановић, Милош Минић, Драгослав

Мутаповић, Божо Томић или Сређоје Урошевић — да споменемо само неколико њих од дваесет и шест живих и палих народних хероја чачанског краја.

Овде где ми сада стојимо, подијао се некада велиепни средњевековни Градац; на једној страни Чачка је Овчарско-кабларска клисура, српски Атос, у којој је наш народ сачувao своју културну баштину под најтежим условима османлиjske страховладе; на другој страни је Таково, на коме је васкрсла данашња Србија; у предграђу је

Љубић са гробом Танаска Рајића и шанчеви над којима се још увек надвијају горостасне сени Лазара Мутапа, Јове Добраче, Арсенија Ломе и Милића Дринчића; с ону стране Јелице још чува стражу мајор Илић, а под зидинама Калемегдана мајор Драгутин Гавриловић, чији је славни говор забележен у свим ратним уџбеницима свете; сада је најзад нашао покој и победник са Цера војвода Степа Степановић. Додајмо свему овоме још имена Остре, Каоне, Стјеника, Такова, Слатине, Марковиће, Теочина, Брајића на којима су се одреди Чачана борили за нашу данашњу социјалистичку домовину, и ево вам једне географије која демантује ону стару, ону превазиђену географију провинције.

Зато на овој изложби, која има за тематику нашу народноослободилачку борбу, ми знамо да она није дошла љубазношћу метрополе, већ да је ту где и треба да буде, на правом месту, у родном граду Филипа Филиповића, Косте Новаковића и Драгише Мишовића. — А високи уметнички ниво ове изложбе, највиши који у овом тренутку постоји, не може се другачије ни замислити у родном граду једне Надежде Петровић или једног Владислава Петковића — Диса, великих иницијатора наше модерне уметности и наше модерне поезије. Зато ће се овде, пред делима уметника из целе Југославије, међу којима су и многи од најзначајнијих, одавати не само пошта историјским збивањима, већ и уживати у лепоти облика, снази израза, тананости обраде. Присуство ових дела овде не указује само на поштовање садржаја, већ и једно одређено стање укуса, осећање за најфиније форме ликовног стварања, доказ да су напори који омогућавају интелектуалну и културну наградњу, од радног народа чачанског краја већ превазиђени и савладани. Сваки такав напор има и своју вредност у висини одговарајућих културних и уметничких постигнућа. Чачак то није добио на услугу, он је то с правом заслужио, и то нам даје право, нама позванима, да захућимо да нисмо овде да својим присуством учинимо како то стоји у позивницама — част вама, него да ви то учините нама...

Тим речима је доктор Коларић отворио ову значајну изложбу, презентативну у сваком погледу. Изложена су сликарска и вајарска дела наших познатих уметника, дела која представљају својеврсна виђања рата и револуције, у чијим су токовима слобода и човек једина, и права, мера.

Ангелина Гаталица: Народни херој Вукица Митровић (експонат на изложби)

Иван Цветко говори на изложби